

Advokaten Agneta

Agneta Gustafsson är advokat på Nyman & Wergens Advokatbyrå. I Bil & Bostad svarar hon varannan vecka på läsarnas frågor kring juridik, bostadsköp och avtalsrätt.

Om avtal mellan aktieägare

Vilket avtal ska vi skriva?

Jag är snickare och äger ett aktiebolag. Jag har under senare år tagit på mig uppdrag tillsammans med en god vän som också äger ett aktiebolag inom byggbranschen. Vi ska bilda ett gemensamt aktiebolag och min revisor har sagt att vi bör skriva ett aktieägaravtal, men vännens revisor har sagt att vi ska skriva ett kompanjonsavtal. Vad är skillnaden mellan dessa avtal? Behövs det verkligen avtal mellan oss aktieägare när vi har en bolagsordning?

// Ivar

Hej,

Tack för din fråga. Det är mycket viktigt när ni äger ett företag tillsammans att ni gemensamt skriftligen avtalar om vad som ska gälla rörande företagets verksamhet och vad ni har för gemensam målsättning med företaget. Aktieägarnas *målsättning* med företaget på kort och lång sikt skrivs lämpligen ner i en *affärsplan*, t.ex. vilken avkastning bolaget ska ha.

Det gemensamma benämningen på avtal mellan ägarna i ett företag kallas *kompanjonsavtal* för alla olika företagsformer, dvs. oavsett vilken typ av företag det är frågan om. Avser avtalet däremot ägande av *aktier* i ett aktiebolag benämns det *aktieägaravtal*. Eftersom den vanligaste företagsformen är aktiebolag kommer jag nedan skriva om *aktieägaravtal*. Svaret på frågan är att era revisorer åsyftar samma avtal.

Att äga och driva ett aktiebolag tillsammans med andra har många fördelar. Delägarna har olika kunskaper och erfarenheter, kan dela med- och motgångar samt vidga sina kontaktnät. Dock finns det en betydande risk för konflikter om ni inte innan ni bildar aktiebolaget talar igenom vad ni vill med bolaget. Ni bör ha grundliga och systematiska diskussioner så att ni vet att ni verkligen har samma synsätt på hur företaget ska drivas och vad ni har för mål med ert bolag.

Varje aktiebolag har en *bolagsordning*, vilken är offentlig och som alla kan ta del av hos Bolagsverket. Flera frågor kan regleras i både aktieägaravtalet och i bolagsordningen. I bolagsordningen ska det finnas uppgift om aktiebolagets *firma* (namn), *säte*, *aktiekapital*, antalet *aktier*, vilken *verksamhet* bolaget ska bedriva, antalet *styrelseledamöter* och eventuella suppleanter, *revisor*, *räkenskapsår*, hur *kallelse* till bolagsstämma ska ske, ärenden på *årsstämma*. Vidare kan ett flertal frivilliga (s.k. fakultativa) bestämmelser tas med i bolagsordningen, under förutsättning att bestämmelserna inte strider mot lag. Exempel på fakultativa bestämmelser är *förköps-*, *samtyckes-* eller *hembudsförbehåll*, aktier med *olika rätt*, euro som *redovisningsvaluta*, med flera förbehåll. Eftersom bolagsordningen är offentlig anses alla känna till om det finns ett förköps- eller hembudsförbehåll i bolagsordningen. Aktieägaravtal är normalt hemliga, varför det bara är aktieägarna som vet vad som avtalets dem emellan.

Vad *innehåller* då ett aktieägaravtal? Ja, det är helt upp till ägarna att bestämma vilka frågor som de vill reglera och hur detaljerat det gemensamma ägandet av aktierna ska vara. Ett aktieägaravtal kan

omfatta allt från en sida till flera hundra sidor. Nedan tar jag upp ett antal frågor som ni bör tala om, förslagsvis tillsammans med en advokat som har erfarenhet av att upprätta aktieägaravtal.

Första frågan vid upprättande av ett aktieägaravtal är *vilka som är ägare till aktierna*. Är det juridiska personer, som t.ex. aktiebolag eller handelsbolag, eller fysiska personer, d.v.s. människor? Beroende på vilka som är ägare till aktierna i bolaget bör helt olika frågor regleras. En annan grundläggande fråga är *hur många aktier* som var och en av er ska äga i bolaget. Ska ni äga hälften vardera eller ska en av er äga majoriteten av aktierna? Vad ska gälla om ni blir fler delägare?

Vidare bör ni fundera på om ägandet av aktierna i bolaget förutsätter att ni själva arbetar heltid eller deltid i aktiebolaget. Kan ni ha andra uppdrag? Ibland vill delägarna reglera en aktieägars *bisysslor*. En annan fråga är *vinstutdelning* och hur stor *lön* och pension som ska utgå. Vill ni spara vinstmedel i bolaget för framtida expansion, stärka bolaget eller ska ni varje år dela ut maximalt efter vad aktiebolagslagen tillåter? Aktieägaravtalet bör ha en s.k. *konkurrens-klausul*. När det gäller vissa för aktiebolaget mycket väsentliga frågor kan det stadgas att delägarna ska vara *eniga i vissa beslut*, dock bör det inte vara för många frågor, då bolaget kan bli handlingsförlamat. Andra frågor är om ägarna ska vara skyldiga att ställa *säkerhet*, t.ex. borgen för bolagets lån eller om ägarna ska vara skyldiga att bidra till bolagets *finansiering* genom att låna in pengar till företaget.

Den viktigaste frågan att reglera i aktieägaravtalet är *vilket pris* som ska gälla om någon av er vill sälja aktierna till den andre ägaren. Skälen till varför en part vill sluta att vara delägare i aktiebolaget behöver inte vara att konflikt uppstår mellan ägarna, utan kan t.ex. vara sjukdom, dödsfall, ålder osv. Eftersom aktierna i ett fåmansbolag inte omsätts på börsen, finns det inget marknadspris, utan ägarna bör på förhand komma överens om *en enkel och tydlig metod* för att bestämma *priset på aktierna*.

Det bör betonas att ingen person eller företag är någon annan lik, varför varje ägare bör fundera på vilka frågor ägaren själv tycker är viktiga att reglera. Det finns mallar på aktieägaravtal på internet, vilka jag avråder från att använda. Däremot kan de vara en utgångspunkt i processen för att anpassa aktieägaravtalet till er speciella situation innan ni investerar engagemang, tid och pengar i ett bolag.

Förslagsvis talar du och din blivande kompanjon igenom vilka frågor som är viktiga för er två och ert bolag, varefter ni kontaktar en advokat som har erfarenhet att upprätta aktieägaravtal. Lycka till med ert framtida gemensamma företagande!

AGNETA GUSTAFSSON
Advokat, Nyman & Wergens Advokatbyrå

Har du en fråga? Skriv till Agneta!

Om du har funderingar kring bostadsköp eller bilköp, juridik eller avtal, skicka då gärna din fråga till Agneta på e-postadressen advokaten@nwab.se.